

ФАКТЫ ПАДЗЕІ АРГУМЕНТЫ МЕРКАВАННІ

Маладзечанскія навіны

Мільён — ад віцэ- прэм'ера

А пералічаны ён на рахунак Маладзечанскай спецыяльна-інтэрната для дзяцей з парушэннямі зроку. Ініцыятар гэтай дабрачыннай акцыі — віцэ-прэм'ер Рэспублікі Беларусь Віктар Іосіфавіч Ганчар.

У пачатку верасня ён па запрашэнню Арганізацыі аб'яднаных Нацый пабыў у Каіры, дзе ўдзельнічаў у рабоце Міжнароднай канферэнцыі па народна-сельніцтву. Паездку аплатаваў ААН. Грошы, якія застаўся пасля алатаў адпаведных расходаў, Віктар Ганчар і вырашыў перадаць Маладзечанскай спецыяльна-інтэрнату. Напэўна, пэўную ролю ў гэтым рашэнні адыграў той факт, што зусім нядаўна ён быў намеснікам старшын Маладзечанскага гарвыканкома, і надзённым патрэбы дзяцей устаноў падобнага тыпу яму добра вядомыя.

Усё лепшае — дзецам

Менавіта так думаў мастак-маладзечанец Іван Смальякоў і Мікола Аўчынінкі, арганізуючы выставку сваіх работ у сярэдняй агульнаадукацыйнай школе горада Маладзечна. Імёны абодвух мастакоў добра вядомы аматарам выяўленчага мастацтва не толькі ў рэспубліцы. На рахунак кожнага — уезд у дзясятках выставак, у тым ліку і ў замежных.

Цікава падарбаваны творы, якія ўвайшлі ў экспазіцыю, знаёмыя дзецям з рознымі стылямі, тэхнікай і жанрамі выяўленчага мастацтва. Паспрабаваў хвалюючы наведвальнікаў, вымушаючы задумацца аб лёсе народа сёры палотнаў Міколы Аўчынінкі. Яны маюць глыбокі філасофскі-гістарычны сэнс: «Маладзечна», «Нарачанскі край», «Далёкае ад нас».

Запамінальныя вобразы народных герояў, святых створаны мастаком Іванам Смальяковым, які паспяхова працуе ў галіне жывапісу і станковай графіцы.

Гэта ўжо другая сумесная выстаўка, падрыхтаваная мастакамі, якіх аб'ядноўвае не толькі прафесійны інтарэс, але і добрыя сяброўскія адносіны.

Рухнуў дах. Загінулі людзі

Хто вінаваты ў трагічнай смерці двух чалавек? Аказна на гэтае пытанне шукаюць праваахоўныя органы горада Маладзечна.

На будоўлі сталернага цэха малага прадпрыемства «Экбауд» панавала звычайная рабочая абстаноўка. Будавнікі збіраліся ўпільнаваць дах толькі што зманціраванага будынка. Бада прышліла нечакана. Дах рухнуў, пахаваўшы пад сабой двух чалавек. Піцёра — шпіталізаваны.

Узбуджана крымінальная справа. Вядзецца следства.

Лепш у гурму, чым у армію

Прыбыла так разважача, напэўна, жыхар Маладзечна А., які на працягу двух год хаваўся ад армейскага прызыву. Дзе ён толькі не пабываў за гэты час! Нават у далёкім замежжы. І ўсё ж праваахоўныя органы зрабілі сваю справу. А. затрыманы і прыцягнуты да крымінальнай адказнасці. Яму пагражае турма на тэрмін ад года да пяці год, калі за А. не лічыцца іншых злачынстваў. А такія ёсць. І яны адпрацоўваюцца.

Марыя КУЗЬМІНА.

Голас сэрца

З Мінскага гарадскога свята "Дзень Маці"

У прадмове да кнігі «Дзень добры, мама!» лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі паэт Сяргей Грахоўскі пераказаў старадаўнюю прытчу пра юнака, які па загаду нявольнай і хцівай каханкі прынес ёй у ахвяру матчына сэрца. Ён бег з ім у руках, моцна вышчупаючы камень і застагнаў. «Ой, табе ж баліць, сыночкі! Ідзі ціпшы, дзіцятка», — азвалялася матчына сэрца.

Гэтая радкі пра жанчыну, для якой кожная сынава адрэзіна прыносіла няскверны боль, няўдачу дзяцей становілася яе пакутай і горам, прыгадаліся на дабрачынным канцэрце ў Дзяржаўным тэатры музычнай камедыі, прысвечаным святку «Дзень Маці». Сюды было запрошана 700 жанчын Мінска. Кожную сустралі з кветкамі, уручылі каштоўны падарунак. Інакш і быць не магло. Гэта людзі, якія тулілі кожнага з нас да сябе, адкрывалі нам хараство жыцця, якія няпростыя таемніцы, цёмныя ночы студзілі нашы апаленыя хваробай вусны, суровым пагаладам гартавалі нашу душу. Калі мы пакідалі родны дом, яны ранялі скупую слязіну і іх вусны шпталі: «Хутэй вяртайся!» І сёння нашы маці, вобразна кажучы, у бавым страі. Вучаць дзяцей, лечачь хворых, стоіць ля станкоў, вадзіць трамваі і тралейбусы, носяць звані акадэмікаў і прафесараў, вырошчваюць хлеб. Ды хто называе ўдзельніц, на якіх не паказвалі б пуду жаночыя рукі? А яшчэ ж яны ваявалі, зямляны ладзілі. Усё лепшае, чым багата іх душа, яны перадаюць сваім дзецям.

Словы аддзячэння і любові да жанчын-маці выказалі на вечеры старшыня Мінскага гарвыканкома А.М.Герасіменка. Урачыста ўшаноўвалі на гэтым свяце жанчын, якія ўзначальваюць жаночыя таварыствы. Хто ж яны? Гэта і Ніна Антонаўна Лыч, якая кіруе дзейнасцю асацыяцыі малалетніх вязняў канцлагераў, і Таццяна Аляксандраўна Краўчанка, якая сама гадуе пяцірых дзяцей, а ўзначальвае асацыяцыю мнагадзетных маці і займаецца ўсімі іх праблемамі, і Людміла Міхайлаўна Сакалова, старшыня клуба жанчын-інвалідаў Валадзі Айтчынай, вайны, і Таісія Канстанцінаўна Пужэвіч, якая ўзначальвае жаночы Савет Мінска, і многія іншыя. Не крыўдзіце, што не назваў больш імёнаў. Каб выказаць усё тое, што робіць самаахвярніца жаночага руху, не хопіць і дзесяці газетных старонак.

Для ўдзельніцаў свята быў падрыхтаваны цікавы канцэрт.

Тут названа толькі адно свята. А будзе іх правядзе на яшчэ шмат. Гэты ж год абвешчаны Генеральнай асамблеяй ААН Годам сям'і.

/Наш кар./

Даконкі

Цукровыя буркі заўсёды былі каштоўнай тэхнічнай культурай. Сёння ж, калі яна стала адзінай крыніцай атрымання цукру, яе вартасць узрасла шматразова. Раслінаводы гаспадарак добра разумеюць гэтую акалічнасць і адводзяць пад цукровыя буркі немалыя плошчы. Восі ў калгасе "Гарадзейскі" Нясвіжскага раёна пад імі было сёлета 400 гектараў. Летняя засуха прымушала бурокаводаў сур'ёзна пахалявацца за лёс ураджай. Але добрая запраўка глебы арганічнымі мінеральнымі ўгнаеннямі ў адпаведнасці з паправаванымі картаграм дазволіла раслінам нармальна перанесці засуху і парадваць працягнутае гаспадаркі неаблігым ураджам — з кожнага гектара сабрано на 250 ц каранёў.

Днямі ў калгасе закончана ўборка бурокаў. Гэтую работу паспяхова выканалі механізатары.

На здымках: убіраюцца апошнія гектары; камбайнер Аляксандр Вілько, яго памочнік Васіль Паўловіч і трактарыст Іван Гурмы; галоўны атрамат калгаса Юген Абрамовіч і брыгадзір Іосіф Лабаўскі разам з механізатарамі.

Іван АБАВУРКА.
Фота Анатоля БАСАВА.

Вось так і жывём

Ёсць і ЦУКАР, і ЦУКЕРКІ

Вёска Сорагі на Случчыне — глыбіня, 30 кіламетраў ад райцэнтра. Завітаў некалькі сюды па справах і заглянуў у мясцовы магазін. Стаіць ён у цэнтры вёскі, даволі буйной, двароў на чатыры-ста. Зайшоў і быў здзіўлены тым, што прадуктовыя паліцы тут не бедныя. Хлеб завозіць рэгулярна са Старых Дарог — сюды бліжэй, чым да Случы. Няшмат — буханак семсот-восемсот. Ахвотна бяруць вясцоўцы белы, па 351 рублю. Ён не раўня саўскаму батону: духмяны, з сатавым мякішам, які калісці ў сцімны. Паводле водгукаў пакупнікоў, не чарсее даволі доўга.

Былі ў продажы яйкі па 965 рублёў дзсятка, цукар — па 1.555. Адукалі яго па спісу, вядома, сваім вясцоўцам. І цукеркі ажыно іяці сарту, у тым ліку і шакаладныя «Першакласніца» па 18.750 рублёў кілаграм. Спытаў у прадаўшчыцы Надзеі Браткоўскай, ці бяруць вясцоўцы такія далікатэсы. Аказалася, што па адной-дзве цукеркі бяруць — дзецям. Больш ахвотна купляюць мармеладныя. Яны і ў прыгожых каробках, і ў россып, па даволі памяркоўнай цане.

Быў у той дзень у продажы і сар-

дзкі. Праўда, не вельмі свежыя, па 4.623 рублі за кілаграм, каўбасны сыр — па 4.889. Прадаўшчыца вытлумачыла, што заказвае звычайна каўбасны вырабаў не больш як 20 кілаграмаў. Якраз на тыдзень і хапае, бо вёска не вельмі кідая на гэты тавар. У многіх ёсць сала і «пальцам пхана» каўбаса — не раўня магазіннай варанай.

Не паставалі паліцы са спіртным, меліся ў продажы гарэлка «Руская» і «Сталічная», нейкія моцныя настойкі і нават бутэлье пива. А мяне, напрыклад, парадвалі поўныя паліцы з пачкамі чаю індыйскага, кафейнага напітку (па 320 рублёў), мукі ўсіх гатункаў, расфасаванай у поліэтыленавыя пакеты. І нават пчаліны мёд парадвалі па даволі памяркоўнай цане — 6.400 рублёў за кілаграм.

Пазней пазваніў у Казловіцкае сельпо, пацікавіўся, як тут адзінваюць работу загадкаў магазіна Мікалая Міхневіча. Аказалі, што чалавек на сваім месцы, працягвае індыйства, клопат аб задавальненні запатрабаваных сельскіх працягнутаў. Толькі не ўсё яму пад сіду. Даўно няма на базе круп ячных і прас-

ных, родка бывае сала салёнае, хоць раней яно дэфіцытам не з'яўлялася. І тым не менш сорагаўцы сваім магазінам, па мерках сённяшняга дня, задаволены.

Тры месяцы назад у цэнтры саўгаса «Танежыцы» па ініцыятыве дырэктара Уладзіміра Дарашэвіча быў адкрыты фірменны магазін. Пад яго прыстасавалі адно з памяшканняў былога комплекснага прыемнага пункта. Гандлююць тут таварамі па аптовым цэне, без усялякіх «накрутак». Таму што завозіць іх непаздана ад вытворцаў, мінаючы пасадніку. Цукар, напрыклад, рэалізоўваў вясцоўцам па 750 рублёў за кілаграм. Крупі, іншыя прадукты — таксама таннейшыя, чым у дзяржаўных і райспажывецкіх магазінах.

У сярэднім на 25 — 40 працэнтаў ніжэйшыя цэны і на адзінне, абутак, гаспадарчыя тавары — тазы, ведры, чыгуны і іншы посуд. У магазіне можна набыць і гатовыя вырабы мясцовага швейнага прад. Матэрыял для яго таксама закупляе саўгас.

Міхась ТычыНА.
Случкі раён.

■ Служба 01

"SOS" погаюм пожарные

Этот пожар возник в колхозе «Большевик» Солигорского района. Огонь охватил животноводческое помещение. К месту происшествия были направлены подразделения пожарной службы не только райцентра, но и близлежащих межхозяйственных опорных пунктов. Исход тушения пожара зависел от того, как работают именно сельские пожарные. Они первыми вступили в схватку с огнем, сдерживали его распространение до прибытия профессионалов из города. К сожалению, более 90 животных погибло. Хозяйству нанесен большой материальный ущерб.

За 9 месяцев в области произошло 2.455 пожаров. По сравнению с аналогичным периодом прошлого года их количество возросло на 6,6 процента. Жертвами огня стали 89 человек. Вдвое увеличилось число пожаров на животноводческих комплексах и фермах, огнем уничтожено 1.200 тонн грубых кормов.

Ситуация с пожарной безопасностью в области обостряется. Ежедневно на центральный пункт пожарной связи поступают тревожные сигналы. Огнем уничтожаются объекты промышленности и сельского хозяйства, дома и строения. Пожары забирают большую «дань».

К сожалению, тушить пожары на селе стало труднее. Дело в том, что раньше для их ликвидации мы направляли команды межхозяйственных опорных пунктов пожарной охраны. По решению облисполкома их было создано более 190, на базе 2-4 хозяйств в каждом районе. Те затраты на их содержание окупались сторицей.

Например, в том же 1992 году сельские пожарные в схватке с огнем трудились, как говорится, до седьмого пота. Они тушили лесные и торфяные пожары, выезжали по тревожным сигналам в населенные пункты, спасали от огня народное добро. Так было. Теперь же все нити взаимодействия оборвались. По сути дела сельчане остались один на один с огненной бедой. Да разве допустимо, чтобы на глазах у людей бушевал огонь, уносил человеческие жизни?

Совсем недавно в Столбовском районе было 12 межхозяйственных опорных пунктов пожарной охраны. По решению райисполкома они были сосредоточены в тех хозяйствах, откуда пожарные прибывали к месту вызова в считанные минуты. Именно они оказывали помощь сельчанам в тушении пожаров. За 9 месяцев т.г. почти наполовину возросло количество пожаров по сравнению с аналогичным периодом прошлого года. На пожарах погибло 5 человек. Теперь на помощь сельчанам выезжает только пожарная команда из колхоза «Чырвоная зорка». Нет средств на содержание

пожарной службы в колхозах имени Мичурина и «Родина Феликса Дзержинского», имени Янки Купалы, имени Ленина. О какой оперативности и эффективности тушения пожаров на селе можно говорить, если специальные машины стоят на приколе? И даже если бензин есть, стоит ли ехать из райцентра за 70 километров на пепелище.

Проблема очень острая. И здесь сельчане не виноваты. Они, как и горожане, исправно платят налоги, однако остаются в худшем положении, чем жители городов. Время идет, и экономический кризис в стране коснулся также сельских пожарных. Теперь колхозам и совхозам стало труднее изыскивать средства на содержание пожарных команд, техническое обслуживание, оплату труда людей. Вот почему повсюду началась ликвидация этих подразделений.

Давно ведется разговор о том, что на содержание сельской пожарной службы должны поступать взносы от всех организаций и учреждений, расположенных на территории сельского Совета. Теперь на селе появились малые предприятия, коммерческие и другие структуры. Высокими темпами ведется строительство дачных товариществ. Пожар никого не выбирает и никого не щадит. Погорельцы считают, что защитить от огня их должны пожарные. Однако многие забывают о том, с каким трудом руководители коллективных хозяйств, которые содержат пожарную команду, находят топливо, изыскивают средства на заработную плату. И никто из погорельцев не спешит возместить те затраты, которые понесло хозяйство, помогая ликвидировать огненную стихию.

Давно назрела необходимость создать на селе единую государственную пожарную службу, такую же, как и в городах. Кто от этого выиграет? Безусловно, в первую очередь сельчане, помогая ликвидировать огненную стихию.

Вот почему в повестку дня очередной сессии Верховного Совета Республики Беларусь внесен на рассмотрение законопроект «О сборе на содержание пожарной службы». От сельчан поступают справедливые предложения по поводу налогов на содержание сельской пожарной охраны. Люди требуют, чтобы правительство приняло соответствующее решение. Они скажут только «спасибо» за заботу о сохранении народного добра и имущества.

Александр ШИЛАК,
начальник управления военизированной
пожарной службы
УВД Миноблсполкома, подполковник
внутренней службы.

Приглашаем принять участие

в областной выставке-ярмарке

"Осень Минщины-94"

с 25 по 29 октября.

Адрес: г. Минск, ул. Янки Купалы, 27.
Республиканский выставочный центр.

К оптовой реализации представляется продукция, производимая колхозами, совхозами, фермерскими хозяйствами, подсобными промыслами, областными производственными объединениями по переработке сельскохозяйственной, райагропромышленных, райсельхозэнерго, малыми, совместными предприятиями, ассоциациями, обслуживающими организациями АПК Минской области.

В дни работы ярмарки организуется выездная розничная торговля сельскохозяйственной продукцией.
Тел. (0172) 24-40-68, 25-45-17, 24-56-88.

Божа памажы, але і сам пагбязжы

На Мінскім гадзіннікавым заводзе аб'ёмы вытворчасці выраслі ў тры разы

Непрывычную для нашых дзён аб'яву: «Патрабуюцца...» можна сустраць на Мінскім гадзіннікавым заводзе. Стварэнне ўражання, што прадпрыемства знаходзіцца на ізаляванай ад усіх бед тэрыторыі, якую абмяноўвае будучыня хвалі эканамічнага крызісу і інфляцыі. Бо хто толькі сёння не скардзіцца на разрыў гас-

падарчых сувязей, неразбярэху і хаос у матэрыяльна-тэхнічным забеспячэнні! Восі адукаў, маўляў, растуць пачынаючы прастаў, розкага падзення аб'ёму вытворчасці.

Што ж, супраць фактаў паяжжа прычыны. Статыстыка «радуе» нас падобнымі вынікамі, дасягнутымі ўсімі галінамі нацыянальнай гаспа-

даркі, ад якіх хочацца пла-

каць. А тут, аказваецца, ёсць калектыву, які сваімі канкрэтнымі справамі даказвае справядлівасць выслоўя: што не хоча працаваць — шукае прычыну, а хто хоча штосьці зрабіць — шукае сродак. Пачынаюць ж мінскіх гадзінніччыкаў проста ўражваюць.

Назваеце хоць адно прад-

прыемства рэспублікі, якое б

за два апошнія гады павялічыла выпуск прадукцыі ў тры разы. А менавіта такога прыросту дабіўся калектыв гадзіннікавага завода. Зараз вырабляецца ў год 14 мільянаў гадзіннікаў 250 мадэлей. У залежнасці ад моды і пошты. І ўсё яны рэалізуюцца. Прычым 70 працэнтаў вырабаў апрацоўваецца ў Канаду, Англію, Францыю, Ганконг. Неўзабаве

заваяюць рынкі Бразіліі, Чылі, Ізраіля, ЗША.

Рост аб'ёму неабходна

выклікае патрэбу ў кваліфікаваных спецыялістах. Адносна і стварэнне новых рабочых месцаў.

На Мінскім гадзіннікавым

не чакалі, што пасля распаду

Саюза ССР усе іх праблемы

будзе вырашаць хтосьці

іншы. Яны самі зрабілі ўсё

магчымае для захавання ад-

ладжаных дзесяцігоддзямі

гаспадарча-эканамічных

кантактаў. Як гаворыцца, бо-

жа памажы, але і сам пагбяз-

жы. Інакш адрозніваць за-

крыўляць прадпрыемства, да

97 пра-

цэнтаў камплектуючых завод

атрымлівае за межамі рэспу-

блікі.

Дапамагчы знаходзіць

агульную мову са сваімі пас-

таўшчыкамі аб'яднанне ў

акцыянернае таварыства

гадзіннікавых прадпрыемст-

ваў Беларусі, Арменіі і Расіі.

Гэта дыктуе і адзіную

палітыку цэнаўтварэння,

развіцця і ўдасканалення вы-

творчасці, укаранення новых

тэхналогій. Так бы працаваў

і іншым прадпрыемствам

Міншчыны...

Фёдар ПАТРОЎ.

■ Мясцовая ўлада: дзень за днём

РЫХТУЙ, БАБУЛЯ, КАЖУШОК

Сумныя нататкі з сесіі Нясвіжскага раённага Савета. Абмеркавана дзейнасць будаўнічых арганізацый ва ўмовах рыначнай эканомікі

Прыгадваецца мінулая марозная зіма. Будучы ў вёсцы Асмолава, зайшоў у домінтэрат для састарэлых. У калідоры стаяла бабулька, скардзілася: «У пакоі хоць ваўкоў ганяй, холадна. Шкадуго, што пакінула дома свой кажущок».

Цяпер на сесіі зноў /ужо каторы раз у сёлетнім годзе/ прагучала трыгога: у домеінтэрате не гатова да зімы газавая кацельня, кіраўніцтва ПМК-217 не зацікаўлена ў тым, каб аб'ект свечасова здаць у эксплуатацыю. Добра яшчэ, што не выкінулі старых катлоў, працуючы на цвёрдым паліве, які хоць крыху сагрэюць жыхароў інтэрата. Да і тут сумненні: цяпер да дэцэнтэраці «прывызаны» 12-кватэрны дом для абслуговага персаналу. Значыць, «струмені цяпла» стунуць яшчэ больш мізэрнымі.

Вядома, можна бясконца гаварыць аб цяжкім фінансавым становішчы, аб грывасках рынку. Але ж у дадзеным выпадку сродкі на завяршэнне кацельні і газавай сістэмы выдадзены. Будаўнікам, мусіць, няма ахвоты ваджацца з такім

аб'ектам: тут ніякага бартэру не атрымаеш, «голая кацелька»...

Або такі прыклад. У калгасе «Беларусь» яшчэ летас павінны быць заселены восем аднакватэрных дамоў. Аднак 3-за неразвартлівасці падрадачыкаў /ПМК-218 і яе начальніка А.Драздоўскага/ наведзеці сарваліся. Есць у гэтым віна і газавікоў, якія свечасова не падвялі блакітнае паліва. Цяпер фарба і тынк у дамах асыпаюцца, даводзіцца адну і тую ж работу выконваць па некалькі разоў. Калгас прадаў яўле ПМК-218 прэтэнзіі за невыкананне дагавора. Тыя заплацілі 18,6 мільёна рублёў са свайго касы і цяпер наогул не хочуць заканчваць аб'ект.

У дакладзе старшыні райвыканкома У.Дражына прыводзіўся такі факт /ён, бадай, заслугоўвае ўвагі і падтрымкі/: акцыянернае таварыства «Новае жыццё» ўжо даўно ідзе па шляху стварэння жыллёва-будаўнічых кааператываў. Летас былі ўзяты крэдыты ў банку, што дало магчымасць весці будаўніцтва 15-ці аднакватэрных дамоў. Таварыства падставіла плачо дапамогі падрадачыкам — сваімі сіламі

пракладвае цеплацэнтраль, водаправод, каналізацыю.

Гэта раней заказчык шукаў падрадачыка. Сёння ўсё наадварот. Кіраўніцтва ПМК-217 і ПМК-218 імкнуцца звязаць дэлававы сувязі з тымі, у каго ёсць грошы. Праўда, нярэдка і тыя, у каго рахуны ў банку не пустыя, «плачуць» 3-за нізкіх тэмпаў будаўніцтва. Так, для Гарадзескай пасялковой балыніцы /тут ПМК-217 уводзіць памяшканне-стацыянар на 100 хворых, прыёмнае аддзяленне, харчблэк/сродкі, хоць і не рытмічна, але «выбіваюцца». Будаўнікі, між тым, вядуць работы і мадуна, і няясна. Да-вудзілася перапрацаваць нававуццё дакументацыі, бо былі дапушчаны адхіленні ад тэхналогіі. Пры сённяшніх цэнах на будматэрыялы гэта вялікая раскоша.

Асабліва не першчы халтуры індывідуальныя забудовшчыкі. У лепшым выпадку яны звяртаюцца ў ПМК, каб зрабілі так званыя нулавыя цыкла або прадалі імент, блوکі, цэгу... Тыя ідуць на гэты варыянт з ахвотай, бо маюць прыбытак 3-за высокай працэнтуйкі. Па-чаўся нездаровы для абедз-

вух ПМК прагрэс: лепшыя спецыялісты звальняюцца. І паколькі ў раёне шырока разгорнута індывідуальнае будаўніцтва, дык высакласныя муляры, цесляры, тынкоўшчыкі зарабляюць у некалькі разоў больш, чым на ранейшай рабоце. Пры-тым у апошні час разлікі з забудовшчыкамі робяцца ўжо валютай.

Старшыня калгаса «Слава» І.Кендыш зазначыў, што трэба ўсяляк падтрымліваць будаўніцтва жылля і аб'ектаў сацыяльнага ўзросту. Інакш цяжка замацаваць там моладзь. Часта не халае сродкаў, каб разлічыцца з будаўніцамі. А сродкі гэтыя месцамі не вяртаюць гаспадаркам перапрацоўчыя прадпрыемствы. Атрымліваецца зачараванае кола.

Мабыць, таму не закончана будаўніцтва ўрачэбнай амбулаторыі ў тым жа калгасе «Слава», чатырох дамоў у калгасе імя Леніна, сталовай і кансервавага цэха ў калгасе «Нясвіжскі» і іншых аб'ектаў.

Не, традыцыйны метад работы будаўнічых арганізацый сёння цяжка «упісаць» у нашу рэчаіснасць. Матэрыялаў ха-

пае. Быў бы толькі заказчык з тоўстым кашалком. Начальнік ПМК-23 меліярацыі М.Пілішчэў з болей гаварыў аб тым, што іх фірма «садыцца на мель», бо ранейшых «зручных» аб'ектаў, на якія дзяржава выдавала вялікія грошы, ужо не стала. Меліяратары становяцца будаўнікамі. Узводзяць для райцэнтра водазаборную станцыю, будуць шэраг аб'ектаў у агракамбінаце «Сноў», вядуць асфальтаванне дарог. Тут імкнучыся захаваць калектыву, абараніць людзей ад катаклізмаў рынку.

Шмат аб чым гаварылася на сесіі. Здаецца, усё важнае, патрэбнае. І пастава прынята «сугучная з часам». Бада толькі ў тым, што, мусіць, выйшаўшы з залы, многія народныя выбарнікі вельмі хутка забудуцца аб усіх гэтых пунктах: «узмяціцця», «прывіць да ведама», «паскорыць...» Не, без рэканструкцыі Саветаў не абысціся.

...А з галавы не выходзіць бабулька з Асмолаўскага домаінтэрата. Пасінае ад холаду, яна і сёння марыць аб кажущоку...

Канстанцін ПРЫЁМКА.

■ Дабрачынная акцыя

БАЛЬНИЦА ЗНАХОДЗІЦЬ ПАДТРЫМКУ

Навасельскую балыніцу наведалі хрысціянскія веры Евангельскай са Швецыі. Не першы год прывозіццаюць яны ў вёску Наваселле Мінскага раёна да сваіх сяброў. Заўжды нешта прывозіць і для месцовай балыніцы. Вось і на гэты раз не з пустымі рукамі завіталі да хворых замесных госці.

Многія медыцынскія ўстановы нашай рэспублікі сёння дыхаюць на ладан. Сродкаў на ахову здароўя катастрофічна не хапае. У нягледзімых умовах працуюць і тыя, хто стаіць на варце здароўя і жэстыцы насяліштва. Таму можна было зразумець вялікую радасць медыкаў з Наваселля. Толькі ў добрым сне магло прысціць ім такое багацце медыцынскага абсталявання і медыкаменту. Шведскія вернікі перадалі

балыніцы апараты для вымярэння гемалабіну, інвальных калесі, каталкі, пасцельныя рэчы і шмат іншага. Замесных спецыялісты далі рэкамендацыі па абслугоўванню і ўстаноўцы абсталявання.

Павывалі скандынавы і ў Навасельскай сярэдняй школе. Дзітвэ прыйшліся даспадобы іх падарункі.

Дарчы, шведскія вернікі дапамагаюць у будаўніцтве царквы ў вёсцы Наваселле.

Юрый ПОЙКА.
НА ЗДЫМКАХ: заадачыца балыніцы В.Данісавіч паіскае руку ў знак удзячнасці Стэну Спэрэ; М.Коржык, рабочы саўгаса імя Ульянава, паказвае царкву сваім сябрам.

Фота Канстанціна ШОСТАКА.

ПЕДАГОГІ-ПЕРШАПРАХОДЦЫ

працуюць у Дулебскім дзіцячым доме

У Дулебскім дзіцячым доме Барэзіскага раёна створана лабараторыя па сацыяльнай педагогіцы і сацыяльнай рабоце. На яе рахунок шмат цікавых распрацовак. Ці ж не аб гэтым гаворыць той факт, што менавіта тут Міністэрства адукацыі і навукі рэспублікі правяло пасяджэнне калегіі, на якой высокую ацэнку атрымалі стваральнікі рэгіянальных праграм выхавання, заснаваных на мясцовых асаблівасцях культуры і якасцяў традыцый. На базе гэтага дзіцячага дома ўжо некалькі гадоў плённа дзейнічае свечасоблівая педагогічная майстэрня. Дулебскія педагогі нярэдка ўрачуноць гасцям кнігі, у якіх расказваецца пра іх перадавы вопыт, пра народныя традыцыі вёскі, яе лепшыя людзі. Дарчы, тут нават выданы даведнічкі зборнік «Па матэрыялах друку аб Дулебскім дзіцячым доме-школе-дзіцячым садзе», у якім амаль 150 старонак. І на кожнай — цікавыя звесткі пра людзей, якія вучаць і выхоўваюць дзяцей у аддзяленні ад райцэнтра вёскаў. Гэта ж імі напісаныя кнігі «Спадчына майго краю», «Дулебскія краіны дзяцінства», «Гістарычная спадчына Барэзіскага раёна», «Народныя лавчэбнікі» і іншыя. Пра некаторыя з іх «Мінская праўда» пісала на сваіх старонках.

І вось у рэдакцыю паступае яшчэ адзін пакет, у якім новыя выданні дулебскіх педагогаў-

першапраходцаў. Цікавая фактура сабрана ў зборніку «Народныя педагогічныя традыцыі ў сістэме грамадскага выхавання па месцы жыхарства». Падрыхтаваў матэрыялы дырэктар дзіцячага дома, кіраўнік сельскай навукова-практычнай лабараторыі па сацыяльнай педагогіцы і сацыяльнай рабоце М.У.Грудзінін. Ён з'яўляецца ў ўскладальнікам яшчэ аднаго цікавага выдання — «Хатняе энцыклапедыя». На старонках гэтай кнігі аўтарам сабрана больш за тысячы парадаў. Яна адрасавана ўсім тым, хто ў вольны час не без задавальнення займаецца дамашнімі справамі, імкнецца многае зрабіць уласнымі рукамі, захапляецца нарытоўкамі і кансерваваннем, калі прыхільнасць — кулінарныя эксперыменты, вырошчванне кветак на балконе ці падаконніку. Мікалай Уладзіміравіч зробіць усё, каб яго выхаванцы праз свае жыццё пранеслі парадцы, сабраныя ім дырэктарам у кнізе «Хатняя энцыклапедыя».

Колькі на Міншчыне вёскач, сваім ласам палобных на Дулебы! Калі б у кожнай так шырока і заўзята працаваў педагог, наколькі б папрыгажэла наша жыццё, наколькі б мы сталі багацейшыя душою.

Адным словам, едзьце ў Дулебы па вопыт выхавання дзяцей на гістарычных і нацыянальных традыцыях. Не пакідаеце.

Уладзімір АНТОНАЎ

КІРМАШ У ШКОЛЕ

Правесці кірмаш вырашылі на агульным бацькоўскім сходзе. Для гэтага быў створаны цэнтр, у склад якога ўвайшлі мастакі-афарміцелі, забеспячэнцы, эксперты па цэнах, прадаўцы, артысты, члены бацькоўскага камітэта. Узначаліся цэнтры завуч па выхаваўчай рабоце Святлана Аляксееўна Сідоранка. Вучні, настаўнікі, бацькі накіроўвалі ў цэнтр свае прапановы, пажаданні, заўвагі.

Адкрыла кірмаш вядучая — вучаніца 10-га класа Аляксандра Грыгор'ева. Слова даецца гаспадыні — дырэктару школы Ніле Дзімітрыеўне Цімохавай:

— У нас стала традыцыйнай праводзіць восеньскі кірмаш. Жадаю ўсім цікавых сустрэч, прыемных пакупаў, добрага настрою!

На школьным двор вынеслі сталы. Кожны клас з густам афарміў сваю вітрыну. Вучні-прадаўцы былі апрануты прыгожа, у беларускім стылі, вёгліва запрашалі купіць садавіну, агародніну, печыва. А паялі гэтую прыгажосць мамы, бабулі і самі дзеці: пернікі мядовыя, пачыненне аўснае, кулічы пшанічныя, пірагі саежныя, пончыкі, абаранкі, вадкі з павідамам, тарты — на лубок густ. Цэны на ўсё — як у застойны перыяд: зусім сімвалічныя.

Умеда працаваў зазвычай: — Запрашаем, запрашаем! Вас чакае залацістая прыбуля, румяныя яблыкі, салодкая морква, пузатыя кабачкі, зялёныя агуркі!

— Не шкадуіце грошай, усё такое таннае і вельмі смачнае — абліжае пальчыкі!

Вучні прадавалі і тое, што зрабілі сваімі рукамі: цацкі з рознага матэрыялу, прыхваткі, фартухі для кухні, лано, алікалькі, выштыты і вязаныя сурвэты, абрус, плечыныя з саломкі вазы, выразаныя з дрэва рамкі, вязаныя палачкі...

Усё было так многа. Прадаўцы — добразычлівыя, настрой — святочны, прыўзняты, а тут вядучая запрашае на канцэрт. І ўсе спяшаюцца да імправізаваанай сцэны.

Доўга ішоў канцэрт, у якім прынялі ўдзел вучні 5—10 класаў. А кірмаш шумее, запрашае набіць патрэбныя рэчы. На школьным двор прыйшлі не толькі бабулі, а і многія жыхары вуліцы, дзе знаходзіцца ЦШ № 7 г. Барысава. І мне падумалася: як добра, што ў нашым горадзе, у ЦШ № 7, ёсць такія добрыя, разумныя настаўнікі, якія ўмеюць арганізаваць вучняў на карысныя справы, разумна правесці вольны час. Сярод іх Вольга Мікалаеўна Іванова, Таццяна Дзімітрыеўна Метзко і іншыя.

Грошы, выручаныя на кірмашы, пойдуча на патрэбы школы.

А ўвечары ў ЦШ № 7 адбыўся восеньскі бал для старшакласнікаў.

Святлана СМОЛЬСКАЯ,
настаўніца беларускай мовы і літаратуры.

У «Верасе» — шмат пакупнікоў

У гарпасёлку Фаніпаль Дзяржынскага раёна створана шмат камерцыйных структур, якія заняты выпускам тавараў народнага спажывання, аказаннем паслуг насельніцтву. Асабліва ў сферы будаўніцтва, аўтаперавозак, быту і г.д. Іх сіламі з пачатку года рэалізавана прадаўцы больш як на 500 мільёнаў рублёў.

Адкрываюцца прыватныя гандлёвыя крамы. Першай гасціняна расчыніла дзверы «Хрысціян» беларуска-польскай фірмы «Лемарк». Тут па даступнай цане можна набіць спартыўныя касцюмы, прылады, іншыя тавары. А нядаўна адкрылася яшчэ адна крама пад лярэчнай назвай «Верас». Пакупнікі ахвотна наведваюць гандлёвую кропку, бо цэны тут на 10 працэнтаў ніжэйшыя, чым у дзяржгандлі.

Анатоль ШАРАЕЎ.

■ Ацэняць нашчадкі

НА РАДАСЦЬ ЛЮДЗЯМ

Хто-хто, а работнікі лясной гаспадаркі цвёрда прытрымліваюцца правіла: «Ссек дрэва — пасадзі два». Вось і ў Пухавіцкім раёне яны штотод шмат увагі ўдзяляюць пасадцы новых лясцоў. Маладымі насаджэннямі пакрываюцца не толькі тыя участкі, дзе ў свой час парыхтоўвалася дэлавава драўніна, але і рэкультиваныя землі, якія перададзены для далейшага выкарыстання лясгасу.

У апошні час клопатаў пухавіцкім лясаводам давалі пажары. Асабліва пасля за-сушальнага лета 1992 года, калі на значных плошчах насаджэнні былі знішчаны ўшчэнт.

— Як вядома, дрэва расце вельмі доўга, — гаворыць інжынер па лясных культу-

расадкі новых лясцоў. Прынамсі, сёлета заняў ўжо 188 гектараў, з якіх на 145 гектарах размясціліся саджанцы сасны, на 12 — елкі, на 22 — бярозы і на 9 гектарах — аўба.

Работнікі Сяргеевіцкага лясніцтва пасадзілі маладыя ляс на плошчы 50 гектараў. Дарчы, зроблена гэта толькі на гарэльніках. На 22 гектарах такіх жа плошчаў закладзены маладыя лясцы ў Вецярковіцкім, на 13 — у Руадзкім, на 12 — у Шапкім лясніцтвах. Усяго ж на былых пажарышчах адноўлена 103

гектары лясу. Амаць 40 гектараў заняў сёлета малады ляс і на тар-фяніках. У гэтым напрамку добра вядзецца работа ў Шапкім, Руадзкім і Пухавіцкім лясніцтвах.

...Міне час — і на радасць людзям зашумяць, загамоняць лясцы. Аматыры грыбоў і ягад добрым словам успомняць работнікаў лясной гаспадаркі — тых, хто сёлета паклапаціўся аб пасадцы тысяч і тысяч маладых дрэўцаў.

Мікалай ГРЫГАРОВІЧ.

Новы, 1945 год генерал А.Петрушэўскі сустраў у Венгрыі, камандзірам корпуса. У гэты час працягваліся баі на берагах Цісы.

І тут новы прызначэнне: камандуючым 46-й арміі. Заступаючы на пасаду, Аляксандр Васільевіч у злучэнні з камандуючым войскамі 2-га Украінскага фронту Маршалам Савецкага Саюза Р.Я.Маліноўскім не мог не выказаць сумнення: ці справіцца ён з даручанай справай?

— Безумоўна, — падбадзёрваў Радзівон Якаўлевіч. — Ваенны савет фронту верыць вам. І заўсёды ў цяжкую хвіліну дапаможа...

І вось першая аперацыя. 46-й арміі ў паласе галоўнага ўдару дзеянняў 2-га Украінскага фронту трэба было разграміць моцную групоўку праціўніка, якая была сканцэнтравана на захад ад Будапешта. Наступаць патрэбна было па перасечанай і лясістай мясцовасці, у агульным напрамку на буйны горад у паўночна-заходняй частцы Венгрыі — Дээр.

17 сакавіка 1945 года наступленне пачалося. У цяжкіх баях ударная групоўка 46-й арміі прарвала абарону ворага і перамясцілася ў заходнім напрамку на 40 кіламетраў. А на адзіначатых суткі войскі арміі авалодалі Комарамам і Дээр, ачысцілі ад гітлераўцаў дунайскае ўзбярэжжа да вусця ракі Мал. З вялікім задавальненнем успрыняўшы даклад камандарма-46, Маліноўскі рас-парадзіўся:

— Працягвайце праследванне праціўніка. Рыхтуйцеся да ўдару на Вену...

Пасля ўпартых баёў 13 красавіка савецкія войскі авалодалі Венай. Актыўны ўдзел у гэтай аперацыі прынялі войскі

46-й арміі. Тут, у раёне Чэске-Будзе-іцы, і завяршылася франтавая бітва генерал-лейтэнанта Аляксандра Васільевіча Петрушэўскага.

А пачалася яна 23 чэрвеня 1941 года

якасці камандзіра батальёна, памочніка камандзіра і камандзіра палка ён адваж-на змагаўся з ворагамі Рэспублікі Саветаў на Паўднёвым і Каўказскім франтах.

Ужо напярэдадні Вялікай Айчыннай вайны Петрушэўскі стаў адным з самых адукаваных военачальнікаў Чырвонай Арміі. Ён скончыў курсы «Выстрал», Ваенную акадэмію імя Фрунзе, Ваенную акадэмію Генеральскага штаба, быў выкладчыкам курсаў «Выстрал» і Ваеннай акадэміі імя Фрунзе. Затым Петрушэўскі служыў начальнікам штаба дывізіі, а ў 1938 годзе прызначэньце на адказную

вечкіх войск. Гэтая баі, якія сталі першай абарончай аперацыяй 13-й арміі, затрымалі праціўніка пад Мінскам больш чым на тры суткі. У бах пад Мінскам гітлераўцы панеслі значныя страты, што адбілася затым на тэмпы іх наступлення.

Немалую ролю ў баявых поспехах арміі адыграў яе начальнік штаба генерал-маёр, а потым генерал-лейтэнант Аляксандр Васільевіч Петрушэўскі, які знаходзіўся на гэтай пасадзе з 5 мая 1941 года да 20 снежня 1943 года. Яны прыйшліся ваяваць пад кіраўніцтвам

асабліва ў авіяцыі, злучэнні 13-й арміі ля Магілёва амаль на тры тыдні скавалі праціўніка, нанеслі яму адчувальныя страты раптоўнымі контратакамі. Гераічная абарона Магілёва — значналь-ная вяха ў гісторыі 13-й арміі і ў франтавой біяграфіі генерала Петрушэўскага.

... Больш ста дзён абодва бакі ў раёне Курска выступілі рыхтаваліся да бітвы. 13-я армія займала абарону фронтам на поўнач, маючы ў тыле Альхаватку і Курск. Ніколі яна не была такой моцнай, як цяпер, налічвала больш за 150 тысяч

104-га стралковага корпуса ў ходзе наступлення на тэрыторыі Румыніі 20 жніўня 1944 года прарвалі абарону праціўніка на паўночных захад ад горада Ясы, пераадолелі Трансільванскія Альпы і, прайшоўшы 600 кіламетраў, к 10 верасня выйшлі да горада Пітешты. За гэты перыяд ворагу быў нанесены вялікі ўрон у жывой сіле і баявой тэхніцы, узята ў палон да 6 тысяч гітлераўцаў. 13 верасня 1944 года камкор-104 стаў Героем Савецкага Саюза.

Пасля Вялікай Айчыннай вайны А.В.Петрушэўскі быў камандуючым арміяй, начальнікам штаба Закаўказскай ваеннай акругі, першым намеснікам камандуючага войскамі Заходне-Сібірскай ваеннай акругі, начальнікам Ваеннай акадэміі. Аляксандр Васільевіч быў галоўным ваенным саветнікам у Кітайскай Народнай Рэспубліцы. З 1960 года генерал-палкоўнік Петрушэўскі — у адстаўцы.

Ваенны талент, храбрасць і мужнасць, апэратыўнае майстэрства і стратэгічнае мысленне Аляксандра Васільевіча былі высока ацэнены Камуністычнай партыяй і Савецкім урадам. Петрушэўскі быў узнагароджаны трыма ордэнамі Леніна, пяццю ордэнамі Чырвонага Сцяга, ордэнам Кутузава першай ступені, двума ордэнамі Суворова другой ступені, ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі. Яго не стала ў кастрычніку 1976 года.

Жыццё і дзейнасць гэтага таленавітага савецкага военачальніка дастойны таго, каб яго імя назавеша засталася ў памяці беларускага народа.

Эмануіл ІОФЕ,
доктар гістарычных навук.

К а м а н д а р м - 46

на роднай беларускай зямлі, пад горадам Маладзечна. У той час камбрыг Петрушэўскі быў начальнікам штаба 13-й арміі.

За плячыма гэтага таленавітага военачальніка былі ўжо 23 гады службы ў Чырвонай Арміі. Аляксандр Васільевіч нарадзіўся 9 кастрычніка 1898 года ў старадаўнім беларускім горадзе Лунінцы ў сям'і служачага. Пасля сканчэння гімназіі Саша Петрушэўскі служыў у арміі. У час першай сусветнай вайны ён праявіў храбрасць і мужнасць. Аляксандр Петрушэўскага паслалі вучыцца ў пяхотнае вучылішча, якое скончыў у 1916 годзе.

Калі пачалася грамадзянская вайна, 19-гадовым юнаком Аляксандр Петрушэўскі ўступіў у рады Чырвонай Арміі. У

пасадзе намесніка начальніка штаба Беларускай асобай ваеннай акругі, а пазней — начальніка штаба 13-й арміі.

З канца чэрвеня 1941 года войскі арміі вялі абарончыя баі ў Мінскім умацаваным раёне, на барысаўскім напрамку і на рацэ Дняпр. Нягледзячы на цяжкія абставіны, якія склаліся ў пачатку Вялікай Айчыннай, часці 13-й арміі з першых дзён вайны пакрылі сабе неўміручай славай. Асабліва стойка і мужна змагаўся на подступах да Мінска баішчы і камандзіры 100-й стралковай дывізіі.

Абарончыя баі 13-й арміі ў Мінскім умацаваным раёне не прывялі да значных апэратыўных вынікаў. І разам з тым іх нельга недацэньваць. Яны прадэман-стравалі высокую баяздольнасць са-

шасці камандуючых. Усе яны цанілі работу Петрушэўскага, дакладней — работу штаба арміі пад яго кіраўніцтвам. Мянніся камандуючым, а начальнік штаба заставіў той жа. Што гэта — добра ці дрэнна? Цяжка сказаць. Хутчэй за ўсё, вышэйшае камандаванне было перакана-на, што кіраўніцтва штабам 13-й арміі ў надзейных руках.

Мабыць, такая думка аб Аляксандру Васільевічу складалася ў вышэйшага камандавання пасля гераічнай абароны Магілёва. Менавіта ў бах пад Магілёвам у ліпені 1941 года праявілася апэратыўнае майстэрства Петрушэўскага, яго

■ Вось так і жывём

СЁННЯ — ПАЛУЧКА!

Экспрэс-інтэрв'ю ля грашовай касы

У калгасе "Кастрычнік" Клецкага раёна ўбачыў ля акенца канторы невялікую чаргу. "Сёння ў нас ціпе пшаніца, "зайчыкі" атрымліваем", — пажартаваў адзін з калгаснікаў.

Уціснуўся і я ў купку людзей. Прислухаўся, аб чым ідзе размова. Вось прыгожая маладая жанчына толькі што распісалася ў ведамасці. Трымае ў руках грошы. Знаёмімся. Алена Рымашэўская, дзярка:

— Я была ў водпуску. За паўмесяца налічылі 28 тысяч рублёў. Я раскодаваць? У мяне двое дзяцей. Не дакупіцца ім абытку, адзення. Добра, што муж няблага зарабляе. Ён мае дыплом ветфельдара, але пас-тухом працуе. Там лепш плаціць.

— І бацькі, мусіць, выручаюць?

— Яшчэ які! Свякроўка жыве ў Навадворках, амаль побач з нашай вёскай Шчапічы. Трымае карову, цялушку, свіней. І мая малі сядзі-тады продукты прыносіць.

— Ну дык вам гэтыя "зайчыкі" толькі на прысмакі...

— Не скажыце. Кватэру новую калгас выдзеліў не так даўно. Хаця змбіло дапамагі купіць бацькі, але яшчэ шмат чаго трэба набыць.

У размову ўступіла невысокі дзяцюк. Пенсіянер Васіль Вайцяховіч. Дзесяты дзесятак размяўся. Ваяваў, да Берліна дайшоў. Атрымаўшы пасведчанне пенсіянера, 17 гадоў яшчэ працаваў у калгасе.

— Ведаеце, не люблю плакаць у камізілку: "Цяжка, нявыкрутка!" Працаваць трэба лепш. Каб казна дзяржаўная багацейшая была. Не хвалюся, але трымаю карову, вепручка. Малако прадаю калгасу, па 5—

6 літраў шпандзёна. За яго наблага плаціць. Прыйшоў востры атрамбаванні. Пенсія невялікая. Двое дзяцей, дарослыя ўжо. Першая жонка памёрла. Я пайшоў у прымы да другой кабыты. Хату сваю пакінуў дацэ замужняй. Сын калгас даў жыллё.

— Пакункі якія-небудзь робіце ципер?

— Ды як вам сказаць. Вельмі дарагія фуфайкі, гумавыя боты. Рыдлёўкі і тае не дакупіцца.

Каментарый старшыні калгаса Леаніда Мацейкі: "Сёння наўрад ці знойдзеш чалавека, які быў бы задаволены сваёй зарплатай, сваім жыллем. Грошы абсяцняваюцца, без іх жа — не пражывеш. Нас выручае свінагадоўчы комплекс. Здаём жылё дзяржаве. Адкрылі магазін у райцэнтры. Прадаём мяса, каўбасы. Кожны дзень свежая капейка. Зарплата выдаём людзям рэгулярна.

Жыццё будзем і праўда мала. Але мы пайшлі па іншым шляху: той, хто жадае сам будавацца, атрымлівае ў калгасе крэдыт. Дапамагаем забудоўшчым будматэрыяламі, аўтатранспартам. Першыя ахвотнікі ўзводзілі асабліва сваімі рукамі ўжо з'явіліся.

Калгас вырачае і тых вясцоўцаў, у каго "наспявае" вяселле (выдае па 250—300 тысяч рублёў). Завяртаюцца ў праўленне людзі і з просьбамі "пазычыць" грошы, каб купіць нейкую дарагую рэч. Па магчымасці вырачаем іх, інакш нельга. Куды чалавеку падацца, калі не ў калгас?"

— Можна, згушчаеце фарбы? Брыгадзірам жа дапла-ты розныя выдаюць.

— Трэба чакаць канца года. Калі эканаміка калгаса не пахінснецца, то нешта выда-дуць. У нас строга з даплатамі. Што паклалі ў касу — тое і ат-рымліваем.

— Брыгада, мусіць, не з апошніх у калгасе?

— Збожжавых сабралі па 35 цэнтнераў на круг, бульбы — па 130. Для сёлётыга за-сушлівага года — надрэнна.

Мяне ж сёння востры што больш за ўсё хвалюе: кватэры няма. Стаю на чарзе сорок пя-тым. Будзе калгас мала. Усё дарагое — цягла, лесаматэрыя-ля. Дзе жыць? У бабулінай хатцы. Шмат нязручнасцей.

Канстанцін ПРЯЕМКА.
Клецкі раён.

Внимание:
опасное
заболевание!

СПАСТИ
МОГУТ
ТОЛЬКО
ПРИВИВКИ

Ситуация с дифтерией в Минской области и в целом по Беларуси продолжает оставаться напряженной. В ре-спублике за 8 месяцев т.г. зарегистрировано 110 случаев заболевания, в том числе 34 — среди детей: почти в два раза больше, чем в 1993 году.

В Минской области за во-семь месяцев случаев заболе-вания дифтерией зафиксировано в 2 раза боль-ше, чем за аналогичный пе-риод прошлого года. Известно 10 случаев заболевания в Бо-рисове, Жодино, в Минском, Вилейском, Молодечненском, Солигорском, Борисовском районах.

Среди заболевших взрослые составляют 70%. Имеют ме-сто три смертельных исхода: в Вилейке и Минском районе. Умерли двое взрослых и один ребенок. Все они не были ва-кцинированы.

Отмечается рост заболева-емости дифтерией среди взрослых. Это объясняется тем, что дети и подростки благодаря прививкам имеют иммунитет против этой бо-лезни, а взрослые, утратив-шие его или вообще не про-шедшие соответствующую им-мунизацию, как прави-ло, беззащитны перед инфекцией. Поэтому начиная с 1986 г. стали проводить прививки против дифтерии лицам в возрасте от 26 до 56 лет.

К сожалению, далеко не все понимают необходимость и важность этой меры. Отрица-тельное отношение к приви-вам нередко возникает под влиянием отдельных необу-данных и даже вредных пу-бликаций об опасности вакцинации. И, как след-ствие, появляется угроза рас-пространения дифтерии среди детей, так как многие роди-тели, сомневаясь в безопасности вакцин или боясь зараже-ния ребенка СПИДом или ге-патитом, отказываются от прививок. Эти опасения со-вершенно напрасны.

Чтобы избежать после-ствия осложнений, необ-ходимо заблаговременно и тщательно обследовать ре-бенка, выяснить состояние его иммунной системы, а е-сли потребуется — прове-сти комплекс оздоровительных мероприятий.

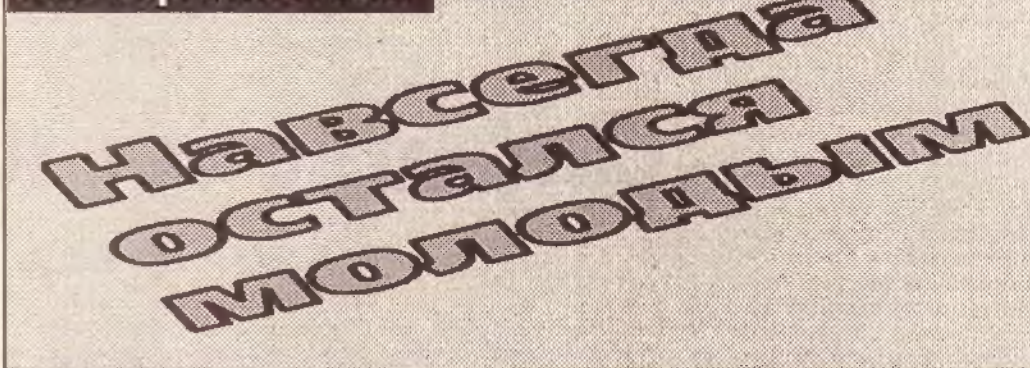
Для этих целей сейчас в де-тских поликлиниках созда-ются консультативные им-мунологические кабинеты, расширяется сеть оздоро-вительных отделений в ста-ционарах. Кроме того су-ществуют специальные па-дающие методы иммуниза-ции, предусматривающие ин-дивидуальный подход к про-ведению прививок детям с отклонениями в состоянии здоровья.

Остановить распростра-нение дифтерии возможно только при условии макси-мального охвата иммуниза-цией взрослых и детей. Е-сли этого не сделать, число за-болевших дифтерией может ис-числяться не десятками, а сотнями и тысячами.

Светлана СЕРЖАНТОВА,
главный врач Минского
областного центра
здоровья.

Анатолий Смоляноко,
Григорий Соколовский

Эхо Афганистана

15 февраля 1989 года последний бронетранспортер с нашими воинами пересек мост дружбы через реку Амударью, по фарватеру которой проходит граница с Афганистаном. Вместе с командующим 40-й армией Героем Советского Союза Борисом Громовым на родную землю вернулись славные сыновья великой страны. Мы вздохнули после долгих девяти лет и 51 дня жестоких сражений, принесших нам многочисленные беды и страдания.

Но мы знаем, что наши советские воины в далеком Афганистане проявили лучшие человеческие качества: мужество, стойкость, благородство. Они в неимоверно трудных условиях боевой жизни, вдали от дома, ежедневно подвергались опасности, а подчас и смертельной, сохранили верность военной присяге, воинскому долгу.

620 тыс. военнослужащих и 21 тыс. рабочих и служащих прошли через горнило Афганистана. Но немало и полегло на той земле. Не вернулись домой 14 тыс. 533 человека, из них 9 тыс. 511 пали в бою, 2 тыс. 386 умерли от ран и 817 — от болезней. Среди них русские, украинцы, белорусы, казахи, туркмены, армяне, литовцы, эстонцы... Беларусь потеряла 711 своих сыновей. Есть и другие данные наших потерь. Никто не скрывает. В "черных альманахах" вернулись 4 генерала, 2 тыс. 129 офицеров, 632 прапорщика, пропали без вести и попали в плен 417 человек, 97 вернулись домой, 22 живут в других странах.

Воспоминание этот провал молчания не только цифрами потерь, а опубликуем серию до-кументальных очерков об "афганцах" — белорусах, павших и живущих. Из них четче че-ловека удостоены звания Героя Советского Союза, сотни награждены орденами и медалями. Мы должны воздать должное "афганцам", сказать о них самые добрые слова. Это надо молодым. Это надо нам всем.

Запреты привели к тому, что большинство документов о наших воинах "афганцах" затеря-лось, исчезло навсегда. О подвиге гвардии еф-рейтора Александра Корвина также написано очень мало. Почему-то молчат его однополча-не. Мы с труппой разыскали его письма, которые Саша писал маме в те короткие тревожные ми-нуты, что случались между боями. Эти весточки из-за Гиндукуша наилучшим образом раскрыв-ают человеческие качества юноши.

...Самые щедрые рассказы — осенью. Они окрашивают утреннюю зарю, одаивают остат-ками летнего тепла. Всему одаивают свои цвета: незвонкую медь — полю, раскаленное серебро — облакам, синь-хрусталь — реке, алость — ле-бединной стае. Осень, осень, и грусть, и печаль, и радость — все сплелось воедино!

Александр любилась неопишуемой красо-той, стоя у березы, с которой изредка падали золотые листья. Лукошко — полно грибов, на плече — хмелиная коса с желтоватыми буси-нами цветов, в руке яблоко, сорванное с лесной дички. "Ах, как обурдасает мама, видя эти ле-сные дары", — легко шагая тропой, думал про себя юноша.

Вот и дом родной. Мать встретила сына улы-бой. Она знала, что ее Сашка — романтик, лю-бит леса, поля, закат солнца, восторгается причудами природы. Поэтому она не удивилась, видя его в таком убранстве и с такими подарка-ми. Подошла, прижала к себе, провела ладонью по голове.

— Взрослый уже ты у меня, — сказала она, от-вернувшись, платочком прикрыв глаза. Саша за-метил: что-то неладное с нею.

— Что с тобой, мама? — он взял ее за плечи.

— Может, кто-то обидел?

— Нет, сыночек, все в порядке. Только... Вот возьми, тебе...

Он развернул вдвое свернутый листок бума-ги. — "Повестка", — догадался, прочитав пе-рвую строчку.

Учащенно забилось сердце. "Вот и пришел тот момент, когда ты становишься мужчиной в полном смысле слова, и патриотизм, о котором толковали учителя, обретает истинный смысл", — мысли вертелись в голове, и он не смог сдержать волнения.

— Это прекрасно, мама! — Александр под-волок к ней. — Ведь ты рада, что я стану солда-том. Правда?

— Да, сынок. Большой ты у меня, — тихо ска-зала она. — Ты уж береги себя. Трудно мне бу-дет без тебя.

...Сына Евдокия Корвина воспитывала одна: так уж в жизни случилось. И не только сына своего вырастила. Когда умерла ее старшая се-стра, взяла к себе ее троих мальчишек. Четверо-ртов. Каждому надо было отдать частицу сер-дца, каждого накормить, одеть, обути, воспита-ть, словом, поставить на ноги. Трудно было, че-го скрывало. Но в этом большом семейном ко-лективе росли дружные и смелые ребята, жили по принципу: один за всех и все за одного. Ок-репши, возмужали и пошли своими дорогами.

И вот последний, родная кровинушка, остав-лял материнский дом. У какой матери не дрогнет сердце, когда провожает она сына в дальний армейский путь? Каков он будет? Что встретит-ся ему на этом нелегком пути? Не спасет ли? Оправдает ли материнские надежды? Десяти-вопросов встали перед ней, но ни на один она не в силах была дать ответ.

"Пиши, сынок, почаще пиши!" — эти слова, сказанные на перроне вокзала, не будут дават-ся Александру пока всю войну, и как только вы-давалась свободная минута-другая, он уединял-ся и писал.

Для него слово "мама" было поистине свя-тым словом. Это он почувствовал в первые дни службы и особенно тогда, когда грусть по дому давила сердце, когда хотелось посоветоваться с самым близким и дорогим человеком, который всегда поймет, подскажет и поможет.

Весточка от сына-солдата — праздник в доме. Такие светлые и радостные дни часто случались в ее доме. Она, получив конверт от Сашеньки, по несколько раз перечитывала его торжествен-ные строчки, разгадывая, что он хотел ска-зать. Александр не мог распространяться в де-тялях о службе, но всегда ласково просил ма-му не волноваться за его судьбу, не думать о пло-хом, верить, что все будет нормально. Знал, чувствовал, как ей трудно без него.

Эти дорогие письма, написанные в затишье между боями на автоматном прикладе или на стульчике в палатке, хранят тепло сыновнего сердца, рисуют солдатскую жизнь во всем мно-гообразии. С согласия Евдокии Ивановны мы их публикуем с небольшими сокращениями и своими комментариями. Так, нам думается, чи-татель лучше поймет истоки подвига юноши.

"Здравствуй, мамочка! Служба у меня идет нормально. Со мной солдатами познакомился. Рота наша уже сформиро-валась как коллектив. Целый день мы заня-ты. Нет свободной минуты..."

19 октября 1983 года.

Это одно из первых его писем. Оно было от-правлено из Беларуси.

А служба у парня действительно началась как запев хорошей песни. Славный Краснознамен-ный Белорусский военный округ! Героические

(Продолжение следует.)

■ Энтузиасты

НА ДЗІВАКАХ
СВЕТ ТРЫМАЕЦЦА

адагнала гэтыя думкі, перакон-ваючы сабе: "І тут цудоўныя людзі. Голькі трэба паказаць ім багачы майго дзіця. І тады яны мне паверыць. Сэрцу ста-не радасна, адчуець, што табе без іх не пражывіць."

Карачей качуць, зразумела, што яе адзіная дарога — праз гэты залучаны клуб. І не па-мыслилася. Ціпер у сельскім Доме культуры працуюць ча-тыры танцавальныя групы: падрыхтоўча, малодшая, ся-рэдняя і старэйшая. Фальклор-ны ансамбль бытавога танца "Жыццё" вядома ў многіх гаспадарках раёна.

Удзельнікі самадзейнасці ў Чурывавічах паўнапраўныя творцы танца. Падрыхтоўка да выхаду на сцэну тут справа агульная. Пачынаецца яна, вядома, з залучы, магчымых ва-рыянтаў дэталёва абмяркоўваюцца, уносяцца прапановы, дапаўненні. Ал-ным словам, танец літаральна лепіцца з розных частынак, "прывесеных" самадзейнымі артыстамі на рэпетыцыю.

Ірына Віктараўна згадвае ак-тыўную удзельніццю танцаваль-нага калектыву Алены Па-трыоўну Леўчанку, якая ўжо бо-льш за 70 гадоў. Паміць яе за-хавала цудоўныя карагоды,

да скарбаў народнай твор-часці. І, як ужо адзначалася, многага дасягнула. Ганаровыя граматы Чурывавіцкі Дом культуры ўзнагароджаны на- фестывалі харэаграфічнага ма-стацтва "Строчыкава вясёл-на". Дыплом 1-й ступені ўручыны Ірына Хілько па ўрачына раёнага агляду-кон-курсу "Наша спадчына".

У Мінскай раёна стала тра-дыцыйнай кожны год праводзіць Дзень культуры. На апошнім з іх за ўзорную рабо-ту дырэктар Чурывавіцкага СДК атрымлівае грашовую прэмію.

— Практыкуем правядзенне ў Доме культуры ўрачыстай рэгістрацыі шлюбам. Надоўга запамінацца вясёлым вяселлю электрыка калгаса Віталія Клепківа і рабочай масцовай зварачальніцы Алены Адорскай. На ім было ўсё: і марш Мен-дэльсана, і дасціпныя жарты, і загалі, і конкурсы будучых муж-жы і жанкі, — успамінае Ірына Віктараўна.

Дарчы, да кожнай такой падзеі рытуэцкая ўрачыстас-ць канцэрт мастацкай самадзей-насці. З майстэрствам чурывавіцкіх артыстаў знаёмыя жыжыры вёсак Самавалавічы, Міханавічы, Шчомясіцы, Га-

уладзімір КОБРЫН.

■ Налоговая предупреждает

ЗА НАЛИЧНЫЙ РАСЧЕТ
торговать можно, но соблюдая установленный порядок

В 1992 году вступил в действие Закон Республики Беларусь "О налогах и сборах, взимаемых в бюджет Республики Беларусь", который является основой еди-ной налоговой системы и регулирует порядок уплаты в бюджет республики налогов, сборов и пошлин всеми плательщиками. Одной из статей /8, пункт 2/ этого Закона определен порядок приема денежных средств субъектами хозяйст-воания при реализации продукции /работ, услуг/ за наличный расчет.

В соответствии с этими положениями плательщики обязаны осуществлять при-ем денежных средств по одному из сле-дующих документов — приходным кассовым ордерам, отрывным талоном /билетам/ и другим приходно-расходным документам или при помощи кассовых суммирующих аппаратов с обязательной их регистрации в государственной нало-говой инспекции на основании подано-го заявления.

При реализации продукции /работ, ус-луг/ за наличный расчет население по за-регистрированным в налоговой ин-спекции отчетам и другим приходно-расходным документам в стационар-ных, передвижных и выездных пунктах продажи прием наличных денежных средств в кассу осуществляется общей их суммой по приходным кассовым ор-дерам, зарегистрированным в налоговой инспекции.

Зарегистрированные в налоговой ин-спекции документы, используемые для осуществления приема денежных средств при реализации продукции /работ, услуг/ за наличный расчет, плательщики учиты-вают как бланки строгой отчетности в бухгалтерском учете.

Нарушение вышеуказанного порядка приема денежных средств при реали-зации продукции /работ, услуг/ за на-личный расчет, а также использование приходных ордера, отрывных талонов /билетов/ и других приходно-расход-ных документов, не соответствующих тре-бованиям Министерства финансов Рес-публики Беларусь, рассматривается как сокрытие дохода. В соответствии с За-коном и разъяснением ответа по вопро-сам законодательства и правопримене-ния Верховного Совета Республики Беларусь от 26 мая 1993 г. № 38/123, в

доход бюджета взывается вся сумма денежных средств /выручка/, принятых с нарушением установленного порядка.

Указанная финансовая санкция, со-гласно пункту 5 статьи 9 Закона, уплачивается за счет прибыли, остающейся в распо-ряжении субъекта хозяйствования, и не уменьшает объект налогообложения.

Как видим, для поддержания надежа-щего порядка в учете никаких дополни-тельных затрат не требуется. Необходи-мо лишь добросовестное выполнение своих обязанностей каждым из исполнителей. Но, к сожалению, как показали прове-денные налоговыми инспекциями проверки, только с июня текущего года у 967 суб-ъектов из 3,435 проверенных выявлены различного рода нарушения порядка при-ема денежных средств. Все они по су-ществу допущены в результате беспечно-го отношения к работе со стороны долж-ностных лиц, хотя это практически обход-ится хозяйственникам очень дорого. И уже всего обстоит дело в этой части на пред-приятиях негосударственной формы со-бственности и у предпринимателей.

Так, обществом с ограниченной ответ-ственностью "Сивальс" Борисовского района производилась реализация това-ров без выписки и выдачи соответствую-щих документов покупателям. Как видим, здесь налицо явное нарушение установ-ленного порядка продажи товаров за на-личный расчет, за что налоговая инспекция применила финансовую сан-кцию к ООО "Сивальс". Обществу в ре-зультате халатного отношения должностных лиц нанесен ущерб в сумме 1,832,2 тыс. руб.

Или возьмем такой пример. МП "Ави-ценна" Минского района принимало де-нежные средства от населения за ока-занные медуслуги по приходным ор-

дерам, которые не были зарегистрирова-ны в налоговой инспекции и по этой при-чине, согласно существующему законоположению, не являются докумен-тами строгой отчетности. К этому пред-приятию налоговыми органом примене-на финансовая санкция. В результате малое предприятие по вине должностных лиц, недобросовестно выполняющих свои слу-жебные обязанности, понесло убыток в сумме 1,204,3 тыс. руб. Так хозяйствовать, конечно, нельзя, если приходится нести потери по существу из-за пустяков и, к тому же, немалые.

За подобными нарушениями скрывает-ся явное желание завысить доход и обма-нуть государство. В малом предприятии "Матр" Несвижского района, к примеру, с целью сокрытия выручки допускались подчистки и исправления в приходных кассовых ордерах. К предпринятию приме-нена финансовая санкция и выписано в бюджет 481,8 тыс. руб. По этому факту правоохранительными органами возбу-ждено уголовное дело в отношении винов-ных лиц.

Всего по результатам проверок взыска-но в бюджет с юридических и физических лиц 140,8 млн. руб., на 328 должностных лиц и 399 предпринимателей наложен административный штраф в сумме 14,6 млн. руб., 11 субъектам хозяйствования было запрещено заниматься ей.

Думается, что наше напоминание мо-жет сделать правильный вывод соответ-ствующим кадрам предприятий, организаций и предпринимателям, за-нимающимся реализацией товаров за на-личный расчет и оказанием услуг населению.

Михаил КИСЕЛЕВ,
зам.начальника организационно-
инспекторского отдела ГНИ
по Минской области;
Владимир ПАРХОМЕНКО,
главный государственный
налоговый инспектор ГНИ
по Минской области.

Успамін пра старэйшага таварыша

Аляксей Мікалаевіч Кулакоўскі прытрымліваўся строгай яўзменнасці ў побыце. Памітаў, як ён працаваў у старым будынку Саюза пісьмennisкаў, дзе меў закутатка, хоць невялікі, але свой, асобны. Акуратыст быў адмысловы, на сталі — заўсёды парадка, паперы па паперцы, а галоўная зброя пісьмennisка — ручка мела паўнае, толькі ёй адведзенае месца.

Звычайна гаспадар клаў гэтую прыладу наўскасяк на аркушы паперы, а раптам некуды адлучаўся, то падкладваў чыстую старонку, нібы белую прасціну, і тая адпачывала як у свяжэтай пасцелі. Я адносіўся да яе што да жывой істоты і ў гэтым цесным пакойчыку стараўся нават не дакрануцца да стала, на якім яна, чорная колера, паблiскавала, нібы зараджаная невідомай энергіяй. Нагадавала яна мне гогольскі Нос, але ж той хадзіў па Пецярбургу, а яна затоена, сцішаная, ляжала.

Барані Божа, каб хто не неўзнарок зачапіў! Усе ведалі: гэта самапіска Кулакоўскага. Але ў пісьмennisніцкім хаўрусе заўсёды хапала насмешнікаў. Маючы на ўвазе звычай Аляксея Мікалаевіча, бывала, возьме нехта з іх ды наўмысна трохачкі адсуне яе, ну, можа, на які сантыметр, тады гаспадар кабінета заўважыў гэтыя рэчы з парогам, спыніўся ў роздуме, а то і ў роспачы, і абурана скажа:

— Зноў нехта чапаў ручку Кулакоўскага дый палажу яе не так.

— А тут прыходзіў адзін у капелюшы, — адвадзіла хтосьці са смялівымі жартаўнікаў.

— Цяпер кожны пісьмennisнік пры капелюшы. Але што гэта за пісьмennisнік, якія панакрулілі капелюшы, а не маюць свайго сцягу, — здзіўляўся Аляксей Мікалаевіч і толькі цяпер сціхаў.

Перш чым узняць асадку ў ру-

літаратуры. За якія паўгадзіны да выезду ў Вязьню суправаджаў іх маскоўская перакладчыца папарасіла з'ездзіць на машыне на Камароўку, каб набыць там нейкія лексавыя травы. І я, і далікатныя госці пагадзіліся, але чакаць яе вяр-

затым узяў авоську з вялікімі чырвонымі палоскамі яблыкаў, прапанаваў мне пакаштаваць і сказаў:

— Калісь, падчас калектывізацыі, у аднаго дзядзькі была сячкарыя, два кані і чвэрць зямлі. Дык мы яго рас-

Мікалаевіч трымаўся чынна, самавіта, абстаўляўся мноствам закусак і страў, нешта выбіраў з іх, на штобсці крывіліся, але заўсёды браў для апетыту грамаў што каньчэ, які афіцыйна прыносіла яму ў асобным графічыку. І быў

ішо сцверджанне, заключэнне? Своеасаблівае гульня ў наў? Не думаю. Гэта стала часткай яго натуры, карані якой трэба шукаць хутэй за ўсё ў пражытым і перажытым на вайне, сарод штурханняў, ды і ў першыя пасляваенныя дзесяцігоддзі.

На тым самым памятным вечары, прысвечаным Аляксею Кулакоўскаму, у некааторых успамінах прагучала думка, што пісьмennisнік не адчуваў гуару. Варта ўдакладніць: толькі калі насмешка тычылася яго самога. Ён не пераносіў. Калі ж гаворка ішла пра іншых ці пра жыццёвыя справы, то ў яго адчувалася ўнутраная усмешка, і, як часта бывае ў сапраўдных гумарыстаў, размова вялася на поўным сур'ёзе.

Гэта быў талент з сапраўдным сатырычна-гумарыстычным ухілам, пра што сведчаць апаўднанні пасляваеннай пары, а таксама апошні «Дабраселіцы».

— Аляксейка, ты ўжо забывіўся на Кулакоўскага.

На ласцане яго лінжак заўсёды бліжэй за тым часе чырвоная-зялёны значок дэпутата абласнога Савета. Аднойчы ён прыходзіў і з яўнай крывудай паказвае на ласцане:

— Бачыш, той значок ужо адабраў, і далі дэпутата гарадскога Савета. Як ты думаеш, ці могуць зныць у мяне і званне заслужанага работніка культуры?

— У тым і бяда, што ў нас нічога пастаяннага няма, — адказаў я. — Усё мяняецца, адмяняецца, усё даюць.

— Вось бачыш, «зноў даюць». Значыць, званне можа і застацца, — супакой сам сябе Аляксей Мікалаевіч.

Што гэта за манера размо-

Аляксей ГАРДЗІЦКІ, пісьмennisнік.

Саманіска Кулакоўскага,

альбо Ці ёсць што пастаяннае

ку, ён надзяваў наўскасяк, тады садзіўся за стол і пісаў, далікатна яе абдымаючы, з адпачываным мезенцам, нібы той заўсёды чыноўнік.

Цяпер любіць гаварыць «гіпер», «супер», замест таго каб сказаць «звыш». Аляксей Мікалаевіч я назваў бы звышдадатковым. Пра гэтую рысу пісьмennisніка, мне здаецца, трапіла расказаў аднойчы на вечары ў ДOME літаратара Іван Навуменка, які прыгадаў той час, калі Аляксей Кулакоўскі быў галоўным рэдактарам часопіса «Маладосці»:

— На рэдакцыйную нараду ён выклікаў усіх. Затым — па аднаму. Аднойчы выклікаў мяне, паказаў на рукапіс: «Паглядзіце, можа, тут варта паставіць коскачку?»

Іван Якаўлевіч падумаў: калі варта, то што тут таго, хай бы ўзяў ды паставіў. Пагадзіўся:

— Канечне, Аляксей Мікалаевіч, тут трэба коска.

— Ну то і добра, — адказаў галоўны рэдактар. — Я гэта хачу з вамі ўгадзіць.

Працаваў у Саюз пісьмennisнікаў я прышоў у 1972 годзе. Неўзабаве прыеха-

тання даваўся, можа, гадзіну, таму адправіліся мы са спазненнем. Паехаў з намі і беларускі перакладчык з польскай мовы. Праз колькі дзён госці адбылі лалому, і я з'явіўся на працу. Раптам мяне паклікаў у свой пакой Кулакоўскі, які на той час быў скаратаром парткома Саюза пісьмennisнікаў, і падаў ліст:

— Пачытай, калі ласка.

Гэта быў данос або скарга, а хутчэй — данос-скарга нашага перакладчыка, члена КП, на тое, што я даў суправаджаючай машыну, каб адлучыцца па сваіх справах, а яна затрымалася ў выніку чаго мы запозна выехалі.

Я вярнуў гэтую заяву Аляксею Мікалаевічу. Ён не даў мне ні слова сказаць, моўчкі парваў і к каротка пракаменціраваў:

— Каб ты ведаў, якія бываюць людзі.

Запомніўся і яшчэ адзін выклік, неўзе ў 1975 годзе. Я зноў пацух ад яго:

— Аляксейка, зайдзі да мяне.

У пакойчыку ён акуратна прычынуў дзверы, паглядзеў на іх які той стаяр, што правярае, ці не затаяліся шчыліны,

кулачылі. А хто я цяпер? Маю кватэру, машыну, дачу з бага-тым садам. Той жа кулак!

Раз учыніўшы несправядлівасць, ён памятаў пра гэта ўсё жыццё і імкнуўся быць заўсёды справядлівым. І ці не гэтая рыса спрыяла яму застацца жывым у вайну. Жыццё яго як камандзіра штурфной роты залежала ад паводзін у баі, ад аб'ектыўных і чэсных адносін да сапат, бо, як вядома, камандзір штурфной роты павінен весці іх у бой, ісці наперадзе, і любое махлярства яны не даравалі б яму. Адступіць жа таксама нельга было: заду стаяў з куліямі тама, аднаго са свайх. Усцерагла яго ад смяротнай варожай кулі цяжкае раненне, а дагледзела полька на хутары, што месціўся неўзе ў Карпатах.

У апошні гады жыцця Аляксей Кулакоўскі дзень пры дні з'яўляўся на абед у кафе новага Дома літаратара. І тут было ў яго сталае месца за сталом з мяккім, на паўкрут, сядзеннем, што стаў у куток. І вельмі здзіўляўся, нават бурчэў, калі нехта яго атырджваў, хоць чалавек мог і не ведаць, што тут звычайна садзіўся Кулакоўскі. За сталом Аляксей

задавалены, калі то з яго прыцягвалі ці добрых знаёмых садзіўся побач. Тады ён абавязкова наліваў чарку і яму, неаднойчы, калі месца побач не стаяла, ён клікаў прысутуюсціца і мяне. А нека я сеў да маладзёжнай кампаніі, то назаўтра Кулакоўскі ласкава мяне пакурываў:

— Аляксейка, ты ўжо забывіўся на Кулакоўскага.

На ласцане яго лінжак заўсёды бліжэй за тым часе чырвоная-зялёны значок дэпутата абласнога Савета. Аднойчы ён прыходзіў і з яўнай крывудай паказвае на ласцане:

— Бачыш, той значок ужо адабраў, і далі дэпутата гарадскога Савета. Як ты думаеш, ці могуць зныць у мяне і званне заслужанага работніка культуры?

— У тым і бяда, што ў нас нічога пастаяннага няма, — адказаў я. — Усё мяняецца, адмяняецца, усё даюць.

— Вось бачыш, «зноў даюць». Значыць, званне можа і застацца, — супакой сам сябе Аляксей Мікалаевіч.

Што гэта за манера размо-

ітэрацыя, калі спачатку гучала інтанацыя пытання, ён як бы раўся з табой, а тады толькі

Нявыдуманая гісторыя

Вядзе, у кожнай вёсцы ёсць чалавек — майстар на ўсе рукі. Трэба, скажам, парсюка перад Калядамі закалаць — да яго. Замаўся калафорт — таксама без яго не абісцёс. Ды што гаварыць, ён усё можа. І платы асаблівай не патрабуе. Праўда, ніколі не супраць прывісці кіншак-другі з гадзін.

ПРЫТВОРА

Такім чалавекам у невялікай лясной вёсцы Заельніках быў Росцік Чыкун. Ніхто дакладна не мог сказаць, колькі яму гадоў, адкуль ён з'явіўся, ці была ў яго калі сям'я. Міналі гады, а ён, здаецца, не старэў, час для яго нібыта застыў на адным месцы. Расцісканы, ускудлаваны Росцік заўжды спяваў на неадкладных справах. А было іх у яго безліч: аднаму плу навастрэць, другому пец пададзіць, трэціму варыўню зашліць.

А таму не прыходзіцца здзіўляцца, што калі адзінокай Ганне Лукаш прышла пра калоць парсюка, яна, паклаўшы ў старую торбу бутэльку самагону, пашыбавала да Чыкуна. Пераступіўшы парог хаты, падолаа якой даўно заблыла не толькі пра швабру, але нават пра венец, жанчына тоненькім галаском пачала маліць Росціка, каб заўтра закалаць свіню.

— А чаму заўтра? — перапытаў той. — У мяне, Гануля, галава нешта баліць. Давай калоць сёння. Будзе прычына пахмятання.

— Не, Росцічак, заўтра, — стаяла на сваім Ганна. — Як я вернуцца сёння пакарміла, кішкі поўныя будуць. А паласку я табе прынесла, пахмятальна на здароўе.

З гэтымі словамі Лукашкіна выняла з торбы паўлітэру і працягнула Чыкуну.

Назаўтра раніцой Росцік ужо быў на двары ў Ганні. З-за халавы панашаных кіравых ботаў тырчэла доўгае шыла, а пад

пахай ён трымаў паласку ямпу. Як толькі Лукашкіна выпусціла на двор парсюка, Чыкун спрытна скапіў яго за пярэднюю правую нагу. Вяпрук гучна завішчаў і пачаў бездапаможна вырывацца.

— Ну, вась і ўсё, — з палёгкай уздыхнуў Росцік. — Нядрэжна б зэрз чарачку перакуліць — і можна разбіраць тушу.

Жанчына разгублена замітуслася і павяла Чыкуну ў хату. Пасля трох стограмавак той сказаў сам сабе, што на гэтым пакуль трэба спыніцца.

Выйшаўшы на ганак, Росцік не паверыў сваім вачам: ая хаты, як нічога і не было. Стаў белы вяпрук, якога ён толькі што так хвацка закалаў.

— Ах, прытвор, — вылаяўся на парсюка Росцік і, выхадзіўшы з-за халавы шыла, накінуўся на жывёліну.

Ён не чуў, што заду лямантавала Ганна, прасіла не калоць свіню. Калі ўсё было скончана, павярнуўшыся да жанчыны, Чыкун зазначыў:

— Цяпер не ўстане, прытвор.

Толькі пасля гэтага да яго дайшло: Ганна алакавала парсюку свінаматку. Росцік збянтэжана зрабіў некалькі крокаў ад ганка да халавы, убачыў на зямлі парсюка, якога закалаў паўгадзіны раней, і ў роспачы сказаў:

— Не галасі, заўваж разбіру абіах. Усё роўна б яна маіх рук не мінула.

ДА РОСЦІКА, НА АПЕНЬКІ

У той год грыбоў было столькі, што іх у Заельніках з навакольных лясцоў насілі аж да глыбокай восені, ледзь ці не да самых кастрычніцкіх святлаў. Стараліся мясцовыя жыхары, шыбавалі і гараджане. І што дзіўна, высковы лежань Росцік Чыкун раптам кінусіўся хадзіць па грыбы. Раней, бывала, ён толькі паглядаў, як заельнікіды з поўнымі кошыкамі вярталіся з лесу, і іншы раз гаварыў:

— Цягаюць тыя ж махавікі, а не ведаюць, што яны пудоўныя накармалынікі радышчы.

А тут і сам пачаў насіць грыбы поўнымі кошыкамі. Той-сёй спрабаваў жартаваць з яго, маўляў, каліжы, што нітратаў сёлета ў грыбах шмат. На што Росцік глыбакадушна адказваў:

— Гэта глядзячы якія грыбы збіраеш. Я бяру такія, што ні нітратаў, ні радышчы не ўстрымаюць.

Пазней на вёсцы пайшла чутка, што ў Чыкуну засоленна ажко столігравая бочка апенек. Калі надыйлі замарзкі, заельнікія мужчыны ўсё часцей пачалі збіраць то ў адной, то ў другой хаце, нядрэдка баячы доўгія цёмныя вечары за шыкарнай сілуі. Аднойчы хтосьці, калі кампанія была ўжо на добрым падатку, прапанаваў зайсці да Росціка і пакаштаваць салёных апенек. Каліжы, што лепшай закускі і не трэба. Яго дружна падтрымалі астатнія. Тым больш што яшчэ бутэлькі са дзве самагону былі ў запасе.

Росцік, як звычайна, адпачываў. Нечаканная госці адразу паставілі на стол пляшкі, а самы дасціпны з іх, звяртаючыся да гаспада-

ра, сказаў:

— Ну, браток, нясі на закусь салёных апенекі.

Росцік лыпуў заспанымі вачыма спачатку на бутэльку, затым на візірцаў і важна прамавіў:

— Ды гэта можна, апенекі ў мяне што трэба, не тое што губы, — палыцы аблізваць будзеце.

Чыкун нетаропка ўстаў, узяў з паліцы ладную міску і моўчкі вышаў у сенцы. Неўзабаве ён вярнуўся з поўнай міскай апенек. Значышчы гэты ладныя чыбуліны, пакрышыў іх, затым высыпаў у міску. Дабавіў таксама вочату, але.

Адзін з заельнікіды не ўстрымаўся, зачапіў на відэльцы некалькі грыбоў, тут жа даў ім адзінку:

— Вось гэта, хлопцы, закусь!

Пасля так і павялося: як збяруцца мужчыны, то хтосьці абавязкова прапануе:

— А ці не скардзіць нам да Росціка, на апенекі?

Ішла, вядома, не з пустымі рукамі. Як пакалолі свіню, то неслі скарэнае, каўбасу і, вядома, гарэлку. Росцік заўсёды быў рады гасцям, ставіў на стол апенекі, але націскаў на гарэлку, сала, каўбасу.

І толькі напярэдні ягонае бочка з засоленымі ляснымі дарами апусцела.

Іван СІПЯЎКА, Лагойскі раён.

Наш адрас:

220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-А, паверх 9, рэдакцыя газеты «Мінская праўда».

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.

ТЭЛЕФОНЫ:

прыёмнай рэдакцыі — 68-29-76, намясніка галоўнага рэдактара — 68-25-81, адказнага сакратара — 68-26-48, скартарыята — 68-26-48, аддзелаў: Саветаў — 68-26-38,

Набрана і зварстана на настольна-выдавецкім комплексе «Мінская праўда». Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». 220013, г. Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.

аддзелаў і культур — 68-25-76, сацыяльна-эканамічнага — 68-25-43, грамадска-палітычнага — 68-25-42, інфармацыйна-аналітычнага — 68-28-33, пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83,

ЗАМАХАЎ КРЫЛАМІ ВЯТРАК

Пісьмennisнік Яўген Будзінас свой прапоўны шлях пачаў у лавітанам ІТБ, пазней быў слесарам, машыністам, цеслярарам, выкладчыкам, журналістам. Першы нарыс апублікаваў у 1966 годзе. Аўтар кніг «Азін практычныя крокі», «Дом у сельскай мясцовасці», «Дачныя канфілікі», «Прамежкавы чалавек» і інш.

Цяпер Яўген Дамінікавіч — старшын праўлення выдавецка-паліграфічнай фірмы «Паліграф». Гэтае прадпрыемства мае 167 гектараў зямлі па вёсцы Дузічы Пухавіцкага раёна. Менавіта там знаходзіцца рэдакцыя

Кармянскага раёна. Пабудаваны вятрак у 1903 годзе.

У паліграфічнай фірме — поўнае ўзаўменне старой сядзібы, парк, водная сістэма, вядзанага млына. Усе мастацкія работы па адрэжнішчам аўдыцыа пад кіраўніцтвам хандмлата архітэктарыя Сяргея Сяргачова і мастака Барыса Штоўча. Фірма «Паліграф» — адна з першых, хто пачаў укладваць немалыя сродкі ў нацыянальна-культурнае адрэджэнне Бацькаўшчыны. Прыклад варты пераіманна.

Мікола ШАБОВІЧ.

Адраджэнне

ЗАМАХАЎ КРЫЛАМІ ВЯТРАК

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне

Адраджэнне